

[Niels Helveg Petersen]

mindre nedrustningsforhandlingerne bringes langt, langt videre, end der desværre er udsigt til i dag.

Jeg skal gøre ganske få bemærkninger om den prioritetsliste, som ministeren opstiller. Vi er enige om, at meget afhænger af SALT-forhandlingerne. Vi er enige med regeringen i, at ikke-spredningsaftalerne er overordentlig vigtige. Vi skal også være klar over, at når det drejer sig om ikke-spredning, da er de kommercielle problemer i forgrunden. Det nytter jo ikke noget, at man vedtager pæne traktater om ikke-spredning, hvis man så i øvrigt i sin handelspolitik ved salg af a-kraftværker, hvorved man kan oparbejde sprængelementer til a-kraft, skaber forudsætningerne for, at der i øvrigt kan finde spredning sted. Derfor må den kommercielle side af spredningsproblemerne i allerhøjeste grad have regeringens bevågenhed. Jeg har også erfaring for, at det er et spørgsmål, som i allerhøjeste grad optager EF.

Vi er enige i, at bestræbelserne for at tilvejebringe prøvestop skal forfølges stærkt fra dansk side. Vi er også enige i de betragtninger, som ministeren gør gældende over for kemiske og radiologiske, inhumane konventionelle våben, nemlig at her er der grund til at søge at gøre en særlig indsats.

Men når nu regeringen netop fremhæver, at der skal gøres en indsats over for disse specielle konventionelle våben, de kemiske og de radiologiske, som er særligt inhumane, så kan jeg ikke helt forstå regeringens modstand imod at give udtryk for afstandtagen fra særligt inhumane nuklearvåben. Jeg kunne til nød forstå det synspunkt, at man sagde: ja men vi vil slet ikke vælge mellem våbentyper, alle våben er os imod, lige fra sabler og til a-bomber. Men hvis man som regeringen her går ind i hele diskussionen om, at nogle våben er værre end andre, og her særligt har udpeget de kemiske og de radiologiske konventionelle våben, så ser jeg ikke, med hvilken ret man kan påstå, at det skulle være uberettiget at gå ind og pille særligt inhumane nuklearvåben ud, såsom neutronbomben.

Om våbenhandelen, den internationale våbenhandel, vil jeg sige om de synspunkter, der er fremført: tilslutning. Vi står her over for det uhyggelige problem, at ikke mindst nogle af de fattige lande med politisk urolige forhold forkøber sig og forbløder under svæ-

re våbenindkøb, idet der desværre hele tiden er villige stormagter og mellemstore magter, der gerne vil forsyne landene med våben. Her er jo tilfældigvis et område, hvor vi selv kunne gøre noget. Vi er jo et lille land, vi har ikke nogen stor våbenindustri, men vi kunne, når det drejer sig om våbenhandel, udmærket tage et selvstændigt initiativ til at vise, at der var nogle, der var villige til at sætte handling bag ordene.

Vi kommer i morgen til at diskutere et radikalt forslag om våbenhandel, om våbenhandelens problemer, hvad vi kan gøre. Vi mener, at det fra dansk side ville være helt oplagt rigtigt, at vi selvstændigt tog et initiativ og gennemførte forbud mod våbeneksport for også ad den vej at vinde større troværdighed i de internationale forhandlinger om våbenhandelens problemer.

Der er ét punkt, hvor jeg kunne ønske dansk oprustning, og det er på alle de områder, hvor vi kunne gøre en nyttig indsats i internationale organisationer for at blive hørt, for at gøre os dygtigere, for mere effektivt at gøre os gældende.

I mange år har det jo været sådan i vores udenrigstjeneste, at det ikke har været anset for fint at beskæftige sig med nedrustningsproblemerne, de har haft lav prioritet i forhold til en lang række andre spørgsmål. Jeg tror, den tid er forbi. Nedrustningsforhandlingerne vil i de kommende år stå så højt på dagsordenen for de internationale forhandlinger, at det er meget vigtigt, at man fra dansk side virkelig i den indre opbygning af udenrigstjenesten også sætter ind – og sætter ressourcer af i betydelig større omfang end hidtil – for at vi kan være, om jeg så må sige, rustet til at deltage i disse forhandlinger og have mulighed for virkelig at spille en selvstændig og aktiv rolle.

Der er et enkelt spørgsmål, jeg gerne vil stille ministeren ud over det, jeg allerede har stillet, og det drejer sig om de initiativer, der kan forventes fra øvrige nordiske lande under nedrustningsforhandlingerne. Er ministeren vidende om, hvorvidt der fra andre nordiske landes side – jeg tænker ikke mindst på Sverige – er initiativer undervejs, som det er vigtigt at vi tager stilling til i tide? Hvis der er sådanne initiativer undervejs, så vil jeg gerne høre ministerens kommentarer til den linje, der vil blive lagt fra de øvrige nordiske lande under FNs nedrustningsforhandlinger.